

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XXIX. Veliterna pecuniaria. An aditio hæreditatis delatæ filiis facta per patrem tanquam legitimum administratorem sine beneficio inventarii, ipsos filios afficiat, necnè; Et quando ejusdem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

18 sultantem à contraventione explicita, ac enixa voluntatis testatoris, qui praevidens praetensiones, quas haeres habere posset, strictissime sub poena caducitatis prohibuit omnem alienationem, ac detractionem fideicommissi, & primogeniturae; atque quamcumque; ejus, ac testamenti impugnationem, expressè subjiciendo eidem fideicommissi, ac primogeniturae ipsamet bona ut supra donata, idèdque à fortiori intrare videbantur firmata *sub tit. de fideic. disc. 134. super facultate testatoris disponendi de bonis heredis.*

Secundo omnimoda incertitudo, ac illiquiditas hujus praetensi crediti, adhuc neque benè probati, unde propterea impossibile est dare dictam praesumptam appropriationem redolentem implicitam donationem in solutum, quae utpotè fraternizans cum contractu emptoris, & venditionis, istius requisita exigit, inter quae ultra consensum, desiderantur res certa, & pretium certum, ut *apud Baratt. decis. 372. & pluries in sua materia sub tit. de empt. & vend.*

Tertio, quia idem Antonius moriens, post longam hujus haereditatis possessionem quasi annorum 20. circiter, declaravit se creditorem remanere in dictis fructibus, ergo semper stetit in terminis creditoris, non autem crediti possidere jure domini; Et quarto, quia de anno 1617. sollicitus fuit obtinere sententiam separationis bonorum propriorum, ac etiam ex donatione competentium, cum dicta suppletionem scutorum 6. millia in sorte, nulla facta mentione hujus praetensi crediti pro fructibus; Et quod magis, in eadem sententia ab ipso procurata, & acceptata, dicitur, ut reliqua bona, quae remanent post factas dictas detractiones, spectent ad fideicommissum, & primogenituram dicti Claudii, cujus jure possidet professus est; Ergo impossibile est dare dictam praesumptionem, quamvis creditum esset verum, & experibile; Multò magis utroque cessante, Tum ob justificationem non benè conclusam, Tum etiam ob prohibitionem testatoris disponentis de bonis propriis haeredis, juxta firmata *dicto disc. 134. de fideic. & in aliis proximè sequentibus; Idèdque hac praetensio videbatur improbabilis.*

Posito autem, quod juxta dictam distinctionem, seu theoreticam, pro credito vero & liquido intraret dicta praesumpta appropriatio non habilis ad perfectum dominium certorum bonorum; ut supra, benè tamen habilis, ad induendum dictam bonam fidem, ob quam excusetur à fructibus propter opinionem possidendi potius jure domini, quam creditoris; Cadere potest quaestio (quam tamen adhuc disputandi occasio non dedit) quid scilicet dicendam veniat circa appropriationem ad effectum dominii, ubi magna temporis antiquitas concurreret, quae causaret notabilem alterationem pretii bonorum; Ut putà ordinavit quis fideicommissionem cum ejus filiis, & descendantibus, quibus defectis ad ultteriores substitutionum gradus processit favore aliorum generum, seu Ecclesiarum; Filii verò habebant cum patre credita, putà (ut frequentius) dotium maternas, absorbentia notabilem partem bonorum consistentium in castris, vel casibus, attento valore illorum temporum, atque non cogitando ad hujusmodi formalitates, & requisita pro adjudicatione certarum rerum jure domini, (dum antiquiori tempore ista materia non erant ita distincta, & explanata), cum antiqua bonitate crediderunt pro creditis propriis adscribere totum, vel in parte; Cumque casus dederit, ut intra saeculi spatium, multòque magis si tempus esset antiquius circa excidium Urbis; valor bonorum ju-

risdictionalium, & casuum maxime excreverit, etiam in quadruplo & ultra, imò in aliquibus respectivè bonis, etiam in decuplo, hinc proinde durum ac humano sensui contrarium videtur ut facta casu fideicommissi, liceat ulterioribus vocatis, juxta sensum dictarum auctoritatum, & decisionum, ac frequentem praxim, vindicare ipsa bona, solvendo credita, sive illa excomputando in aliquibus alienationibus in sola ratione quantitativa, quoniam tantum tunc valebant, ac operabantur mille, quanti nunc operantur quatuor, vel respectivè decem mille, ut docent chronica; Ideoque ubi non resistant diversae voluntatis argumenta, ut supra, tunc admittenda videtur dicta imaginaria solutio, seu praesumpta appropriatio bonorum proportionabiliter, ac discretè, attento eo valore; Et quamvis ea reputetur sufficiens ad effectum fructuum, non autem dominii intractabilis, ut supra, utpotè non facta servatis iis, quae de jure servanda sunt; Attamè videtur, quod dicta praesumptio sufficiat ad induendum bonae fidei titulum putativum; ut propterea ille junctus cum quadragenaria sanet hunc defectum, atque inducat sufficientem praescriptionem, juxta facti qualitatem, ac singulorum casuum particulares circumstantias, ex quibus, prudenti, ac discreti arbitrio, ista materia regulanda videtur, non autem cum consuetudinariis formalitatibus, seu propositionibus generalibus, non distinguendo casum à casu.

Eadem praesumptio, etiam ad effectum dominii, ac distinctionis ab haereditate, suffragari posse videtur tertio, cui alienatio aliquorum bonorum facta sit per haereditatem gravatum haereditatis creditorem jure occultae electionis in istam accidentalè detractionem, eodem modo, & ex eadem aequitate, quam receptam habemus in detractionibus legalibus ad terminos text., *in l. Marcellus, ff. ad Trebell. de quibus plenè add. ad Greg. decis. 580. & pluries in sua materia sub dicto tit. de legu. & derivat.*

Dati solet in hoc proposito imaginariae solutionis distinctio inter debita praesentia de tempore delatae, vel agnae haereditatis & illa, quae obveniant post illius additionem; Verum quidquid sit de hujusmodi subtilitatibus, ad effectus, de quibus praesertim *disc. 40. sub tit. de cred.* ad istum tamen effectum videtur frigida, & inanis distinctio, quoniam, Aut agitur ad effectum acquisitionis dominii certae rei, & tunc idem est, an creditum computat antea, vel postea, nisi dicta forma servetur; Aut ad alium effectum inducendi bonam fidem pro excusatione à restitutione, vel compensatione fructuum, & tunc videtur, quae differentiae ratio suppetat, idèdque meritò *apud Menoch. dicto cons. 183.* cum ibi allegatis, ista distinctio negligitur, cum eadem in utraque debiti specie ratio esse videatur.

VELITERNA PECUNIARIA

P R O
STEPHANO COLUTIO

C U M

ARCHANGELO,
& aliis de GEORGIIS.

Discursus pro veritate.

An aditio haereditatis delatae filiis facta per patrem

patrem tanquam legitimum administratorem sine beneficio inventarii, ipsos filios afficiat, necne; Et quando ejusdem aditionis ratificatio ex actibus hæreditariis per eos factis resultat; Et quatenus filii aditionem non approbent, an illa afficiat ipsum patrem in bonis propriis.

SUMMARIUM.

- 1 *Acti series.*
- 2 *Filii facti majores possunt nolle ratificare aditionem factam ob eorum patre.*
- 3 *De potestate patris in administratione bonorum filii.*
- 4 *Remissio solemnitatum non causat remissionem causæ.*
- 5 *De aditione ob retentionem dorum, ad quos effectus resultat.*
- 6 *Ad effectum ratificationis actus nulli, vel præjudicialis, requiritur certæ assensio facti, & juris.*
- 7 *Actus voluntarii non possunt operari ultra voluntatem.*
- 8 *De restitutione in integrum adversus aditionem.*
- 9 *Pater, qui ad nomine filiorum, non ratihabentium, remanet ipse hæres.*
- 10 *De eodem, & an id procedat in præjudicium aliorum proximorum.*

DISC. XXIX.

DE functo Tito Livio de Martellis, ejus intestata successio, in toto, vel in parte delata fuit Archangelo, & aliis, ex filia, vel sorore nepotibus, in infantili, vel pupillari ætate existentibus; Benignus eorum pater, tanquam legitimus administrator, hæreditatem de facto agnoscendo, aliquas alienationes bonorum hæreditariorum, aliosque hæreditarios actus gessit, tanquam pater, & legitimus administrator ejus filiorum, eos enuncians hæredes cum beneficio legis & inventarii; Cum autem post aliquem notabilem temporis decursum, Stephanus, ex causa pæfæ evictionis, seu alias, effectus esset creditor hæreditatis dicti Titi Livii, judicium instituit contra præfatos de Georgiis etiam in persona, & bonis propriis coram Ordinario Veliterno, à quo prodiit reorum conventorum sententia absolutoria, à qua commissa appellatione, in hoc statu, per actorem præveritate consultus fui, an, & quale jus foret, ad effectum deliberandi, an causam prosequi deberet, & quomodo.

Respondi quod respectu jam intentæ actionis in persona, & bonis propriis dictorum filiorum ob aditionem, quam eorum nomine pater fecerat, opus videbatur desperatum, quodque propterea à prosecutione abstinendum esset, quoniam *textus in l. fin. §. ubi autem puerilis ætas Cod. de bon. qualibet*, litteraliter disponit, vel præsupponit, ut filii facti majores possint nolle habere ratum factum patris circa hæreditatis aditionem per eum factam.

Clarius verò, ubi talis additio, inconsultò, ac præter communem usum facta esset absque beneficio inventarii, cum tunc casus videatur indubitatus; Quamvis etenim patri legitimo administratore, si filiorum quædam major potestas à lege concedatur, quam tutori, vel curatori, ut non indigeat decreto Judicis, aliisque solemnitatibus, neque subiacet rigoribus, quibus tutor, vel curator subiacet circa diligentem confectionem libri, aliaque hujus-

modi, non tamen ei effrenata licentia tribuitur, ita consideratè, vel sine justa causa filii præjudicandi, quoniam semper justa causa necessaria est, ex generaliter deductis per *Castill. de usufruct. cap. 3. num. 69. Rota decis. 416. numer. 70. cum seqq. par. 9. rec. & in aliis, ac advertitur sub tit. de alien. & contract. prohib. disc. 27. Et conferunt quæ eodem tit. de alien. & contract. disc. 1. & in aliis pluries, habentur de solemnitatibus nunquam suppletibus defectum causæ, ideoque ex solemnitatum remissione, non potest inferri ad remissionem causæ.*

Et quamvis per Scribentes pro actore in priori instantia, nimium insistetur in eo, quod lex permittit in patre aditionem hæreditatis delatæ filiis, etiam tacitè, & per actus facti, per retentionem scilicet dorum maternarum ex deductis *dec. 329. par. 10. rec. & in aliis hoc tit. & sub altero de credito, ac alibi*; Dicebam tamen id rectè procedere ad affectus favorabiles eisdem filiis, vel habentibus causam ab eis, quibus æquitas assistat, ad effectum scilicet transmissionis, vel similes, puta favore creditorum ex pluries insinuat *dicto tit. de credito*, non autem ad effectum præjudicalem, ut filii facti majores afficiantur ab hujusmodi aditione inconsulto facta, per quam in persona, & bonis propriis obligati remaneant.

Institutebatur etiam per dictos Scribentes in ratificatione dictæ aditionis deductæ ex pluribus actibus gestis ab eisdem filiis factis majoribus; Verum pariter id neque sufficere dixi; Tum ex recepta, nimiumque frequenti conclusionæ pluries insinuata *dicto tit. de alienat. & contract. prohib.* quod ad affectum nulliter gestis, desideratur scientia certa, & positiva nullitatis, tam in facto, quam in jure, cum animus trahi non possit ad ignorata; Tum etiam, & clarius, quia in alienationibus, aliisque actibus gestis per dictum patrem, enunciantur filii hæredes cum beneficio legis, & inventarii, adeoque ipsi id justè opinantes continuarunt gerere eosdem actus hæreditarios cum hoc præsupposito, quod additio bene facta esset cum dicto beneficio, ac propterea intrat receptum juris principium, quod actus gestis cum falso præsupposito non obligant, neque præjudicant ex defectu voluntatis, cum actus voluntarii non possunt plus obligare, quam ipsa voluntas sit.

Et in omnem eventum, istud præsuppositum, seu justa opinatio, quod pater servatis servandis hunc aditionis actum fecisset, sufficientem produceret causam restitutionis in integrum, quæ majoribus etiam hæreditatem inconsultò adeptibus conceditur adversus aditionem hæreditatis ex clausula generali, *si qua mihi justa causa &c.* juxta magistrali *decis. 82. par. 9. rec. in Rota, & Curia receptam, ac sæpius canonizatam*, in qua plene habentur auctoritates, ac rationes id comprobantes; Multò igitur magis, ubi aditio facta non est ab eo, qui restitutionem petat, sed ab ejus patre, vel altero administratore.

Dixi autem, ut potius actiones dirigendæ essent contra hæreditatem, ac bona prædicti patris, & consequenter contra eosdem, quatenus paternæ hæreditati se immiscuissent per claram dispositionem *textus in dicta l. fin. §. ubi autem puerilis ætas Cod. de bonis qua liberis*, ubi litteraliter deciditur, quod si filii facti adulti, seu majores aditionem à patre factam, nolint habere ratam, ipse pater remaneat hæres, ac propterea de proprio obligatus ad onera hæreditaria, si inventarium non confecerit, ut

De LUCA
de
Stamentis
et al.
CIV
9

ut praesertim advertit *Monte. de inventar. cap. 6. numer. 42* qui alios refert; Idque summam rationem habere videtur, quoniam aliis nimium lata vita fraudibus aperiri posset in supplantationem creditorum, ac legatariorum, si neque filii, neque ipse pater ex isto actu obligati, vel praedicti remanerent.

Cogitabam istius Responsi occasione ad punctum, (quem adhuc occasio non dedit formiter disputare) an filiis effectis majoribus non habentibus ratum factum patris circa aditionem hereditatis, ista deferatur potius aliis gradu proximioribus, quibus deferri debuisset ab initio, quatenus dicti filii non extitissent in rerum natura, vel extantes declarassent velle abstinere, dum pater ex persona propria est a successione extraneus; Sed quoniam textus praedictus ita clare decidit, cogitabam quod indefinitè ejus dispositio attendenda sit, quasi quod aditionis actus, perfectus, & consumatus remaneat in persona filiorum, quibus successio delata est, ad commodum patris tanquam emptoris, vel cessionarii hereditatis juxta terminos, de quibus *rot. tit. Digestorum, & Codicis de heredit. vel action. vendit.* tanquam ex implicita cessione, quam lex patri faciat; Ita etiam suadente regula *secundum naturam &c.*

Sive quod cum successiones, quae filiis familias deferuntur, lex in parte deferat etiam patri quoad usum fructum, ita intrent ea, quae habemus de jure accrescendi, vel non decrescendi ad favorem instituti in usu fructu deficiente, vel non ad eum institutum in proprietate, ut ipse remaneat haeres in totum, ac pleno jure; In ista verò causa post datum responsum, suppositum fuit, quod difficultas cessaret ex facto, ob aditionem expressam à praedictis factam.

BENEVENTANA SUCCESSIONIS

PRO

DOMINICO ET ALIIS
DE MORRA

CVM

GOFFREDO ETIAM
DE MORRA.

Casus disputatus in Rota, resolutus ut infra, postea concordatus.

An divisio facta de bonis alienis, substineatur, si postea dividentes efficiantur haeres domini eorumdem bonorum; Et de pluribus ad materiam divisionis inter haeres, quomodo faciendae sit, & quatenus erronea seu laesiva detegatur, an rescindatur in totum, vel iurare debeat suppletio, & quomodo.

SUMMARIUM.

- 1 **F**acti series.
- 2 **R**esolutiones causae.
- 3 **A**d regulandam justitiam, vel injustitiam auctus attenditur tempus, quo est initus.
- 4 **P**ost factam divisionem non potest unus ob deterior-

- 5 **D**ivisio facta per non dominos de re aliena, quando non valeat.
- 6 **S**ubstineatur inter ipsos dividentes, si deinde efficiantur domini.
- 7 **D**ivisio dicitur reciproca alienatio.
- 8 **O**bservantia confirmat divisionem, alias invalidam, & ratificationem inducit.
- 9 **D**e alio casu controversa.
- 10 **E**rronea divisio est retractanda, vel reducenda ad aequalitatem.
- 11 **A**n rescindatur in totum, vel solum fiat suppletio in aequalitatis.
- 12 **Q**uomodo dicta suppletio practicanda sit.
- 13 **D**e modo faciendi divisionem.
- 14 **D**e alio casu controversa.
- 15 **A**lienans rem communem tenetur participare partem pretii socio.
- 16 **S**i socius emit rem ad commune commodum, pretium a socio partem pretii erogati, ubi non conficit, quod illud esset commune.

DISC. XXX.

PRO communi possidentibus Goffredo seniore, & Vincentio ex Bartholomeo fratre praefuncto nepote, bona paterna, & aliorum Majorum, etiam illa Juliae matris, & aviae respectivè quamvis adhuc viventis, dum ea vidua in domo viventis juxta solitum, filii ejus bona de facto tanquam domini detinebant; Ad divisionem inter eos devenitum est, in qua omnia bona Juliae, vel pro majori parte obvenerunt in dictum Vincentium; Cumque Julia decedens in testamento, instituit eisdem Goffredo, & Vincentio, aliisque filiis, quoddam fideicommissum ordinasset; Hinc istius vigore Goffredus junior dicti senioris ex filio nepos, pro ejus portione immisionis iudicium instituit ad bonae fidei filios possessa; & fratres dicti Vincentii *Bischo sub die 17. Martii 1654.* ejus favore producta resolutio super fideicommissi purificatione, seu pertinentia, de qua solum actum fuit, reservato videre de bonorum identitate, super qua assumpta disputatione *sub die 5. Junii 1655.* pariter favore actoris resolutum fuit, quod scilicet bona possessa per reos conventos, ad Juliae testatrix hereditatem spectarent; Concessaque nova audientia, & re-proposita causa, dilata fuit resolutio, neque ad ulteriorem disputationem devenitum est, quoniam concordia terminavit istam, ac alias controversas enunciatas *sub tit. de successioneibus, & sub altero de credito,* ac alibi; Dictaeque resolutiones habentur impressae inter *decisiones Bischo 593. & 649.*

Proderunt autem istae resolutiones, praeter necessitatem, ac extra punctum controversiae, qui remanet indecisus, quoniam neque fideicommissum, neque bonorum identitas ex hac parte reorum conventorum controversabantur, sed punctus erat super observantia divisionis, cui actor stare nolebat, eo quia casus tribuerat, ut ista bona Juliae, obventa in portionem reorum conventorum, seu eorum patris, notabiliter meliorata essent, & de converso obventa in portionem actoris, deteriorata; Id autem, postea divisionis validitate, in nulla consideratione habendum erat, cum hujusmodi eventus, qui postea sequuntur, sive boni, sive mali, dicuntur sequi.